

TEMA

El paper de l'església

Són diferents els estudis que han treballat i estudiat el paper que feu l'església en general i els preveres en particular durant la guerra civil espanyola. Els seus silencis i complicitats però també les seves intervencions directes marcaren el destí de moltes persones innocents.

1936: no tots foren iguals

♦♦ Antoni Marimon Riutort *

Està ben documentada la descarada complicitat del gruix de l'església i del món catòlic amb els qui s'aixecaren contra la Segona República el juliol de 1936. En el cas de Mallorca, les recerques d'aquests darrers anys han pogut posar de relleu la implicació de nombrosos clergues i el trist paper que va jugar el bisbe Miralles, que no va intercedir ni tan sols per un

catòlic practicant com Emili Darder.

Però no tot el clergat fou igual davant la barbàrie assassina permesa i sovint desencadenada directament per les noves autoritats filofeixistes. És ben conegut el cas de Jeroni Alomar Poquet, l'únic prevere mallorquí executat pels franquistes. Però no es pot oblidar que fou processat amb ell un capellà de Bunyola, Antoni Rosselló Sabater, que fou empresonat acusat de participar en la xarxa d'evasió en barca que costà la vida a Alomar Poquet. Hi ha indicis que també perillà la vida de Bartomeu Oliver, prevere

TEMA

La moda d'avui i ahir

Les formes de vestir sempre han estat condicionades per la realitat social, econòmica i laboral de les societats històriques. Per això el seu estudi permet conèixer com vivien els nostres avantpassats però també d'inspiració als modistes que preparen les seves col·leccions actuals.

Entendre la indumentària per entendre el passat

♦♦ Carme Llauger Pérez *

La fugacitat de la moda de les últimes dècades ha comportat que la visió que es té de la indumentària estigui bastant radicalitzada. O bé és un món que s'idolatra i hipnotitza o és quelcom tractat de banal, capritxós i superficial. Tal vegada per aquesta raó sembla que la historiografia ha situat a un costat l'estudi de la indu-

mentària, relegant-lo a un plànol terciari, gairebé com a un germà petit de la història de l'art, que alhora és tractada molts cops com a un subestudi de la història. Però per a entendre a una societat determinada d'una època concreta no ens basta amb saber com construïen, com escrivien, com pintaven, cal saber com es vestien, i amb quines intencions ho feien per arribar a entendre holísticament un context social.

Des dels inicis de la civilització

TEMA

Un referent de cine

Hi ha molts pocs exemples dins la història del cinema d'actors que conjuminin una bona interpretació actoral amb una vida pública compromesa amb la cultura, els drets individuals però també col·lectius de les minories que l'han convertit en un home respectat dins i fora de l'star system.

Robert Redford s'acomiada -com a actor- del cinema

♦♦ Xavier Jiménez González *

El passat dia 25 de gener es va estrenar a Espanya el darrer film protagonitzat per l'actor, director i productor Robert Redford, *The Old Man and the Gun* (2018), i que es convertirà -segons les seves declaracions públiques- en l'última interpretació d'una filmografia encetada l'any 1962 amb

War Hunt, un drama bèl·lic sobre la guerra de Corea.

Amb pràcticament 60 anys de carrera com a actor i 40 darrere les càmeres, la grandesa de la trajectòria de Redford no es pot entendre sense una de les dues facetes. Si viatgem al passat, recordarem que va assolir l'èxit amb *Barefoot in the Park* (1967) de la mà de Jane Fonda després de participar com a secundari en una sèrie de títols durant la dècada dels seixanta, es va convertir en un *sex symbol* absolut -una

de Sencelles, que s'oposà a la repressió des de la trona i fou sotmès a un consell de guerra, així com la del sacerdot i historiador Antoni Pons, un intel·lectual progressista i nacionalista.

En d'altres casos, si bé s'identificaven amb les dretes, varen fer el que pogueren per suavitzar i limitar la repressió. N'és un bon exemple Son Sardina, on havia

limità la repressió en un barri on l'esquerra era potentíssima, si bé no va poder evitar diversos assassinats, com el d'Aurora Picornell i les anomenades «Roges des Molinar». En definitiva, no tots els preveres foren iguals davant la brutal repressió iniciada el juliol del 1936.

* Professor d'Història contemporània de la UIB.

no s'ha conegut cap societat que hagi prescindit de la indumentària, entesa com a modificació de l'aspecte físic, tant en les parts vestides com en les parts nues. Aquestes modificacions no només responien a unes necessitats adaptatives, ja que un cop protegit el cos de les

condicions climatològiques i possibles paràsits, l'ésser humà ha seguit modificant el seu aspecte físic amb altres finalitats. La distinció social, l'evidència de pertinença a un grup, la individualització o la demostració de poder i/o diners, són algunes d'aquestes finalitats a les quals respon la indumentària durant la història.

Des del punt de vista didàctic la indumentària pot resultar una manera d'acostar la història molt encertada, ja que permet associar un període concret, una etapa històrica, a una imatge, i d'aquesta manera proveir a l'alumnat d'un imaginari visual de la transversalitat històrica. A més a més l'estudi de la indumentària pot servir de punt d'arrencada per a l'estudi de les societats, ja que intentant esbrinar les raons de les seves robes i els complementos es poden arribar a entendre els valors d'una comunitat.

* Historiadora de l'Art

etiqueta que va compartir amb l'actor Paul Newman (protagonitzant a més dues pel·lícules junts), i a partir de 1980 va començar una carrera com a director amb el drama *Ordinary People* (1981), una òpera prima d'èxit que va rebre el reconeixement de la crítica.

Poc abans del seu debut, Robert Redford va participar i donar suport al primer programa *US Film Festival* celebrat a Utah el 1978, que uns anys després s'acabaria convertint en el ja cèlebre *Sundance Film*

Festival, una marca que ha traspasat fronteres i que el pas del temps ha consolidat com una de les dates de referència dins del panorama internacional del cinema independent.

Proper al Partit Demòcrata i defensor dels drets dels indis americans, del lobby NRDC (recursos naturals), del col·lectiu LGTB, etc., la

figura de l'actor ha estat una referència de progressisme per a la societat nord-americana, i encara que el seu nivell interpretatiu estigui per sota d'altres noms contemporanis com poden ser els de Jack Nicholson, Dustin Hoffmann o Al Pacino, la projecció global del seu llegat traspassa un concepte molt més ampli que el de «simplement» una estrella de Hollywood.

* Documentalista i professor associat a la UIB